

man i et Rum med Spejle paa begge Sider; hvor man ser hen, ser man blot Spejl billede ind i Spejl billede i al Uendelighed.

Heldigvis bringer Dr. S. ved sit tredje Punkt, „fælles Dispositionsret“, Principet om det fuldstændige Fælleseje over paa det praktiske Gebet, og der ser det ikke fuldt saa fortvivlet ud, skjønt endnu altid fortvivlet nok. Det er her, Hr. Bajer i „Hvad vi vil“ har angrebet Dr. S's Afbhandling og søgt at godtgjøre hans praktiske Ordning praktiske Ugjennemførlighed. Og praktisk ugjennemførlig er den ogsaa, om ikke absolut, saa i alt Fald ud fra Dr. S's Ønsker om Ægteskabets retslige Ordning. Ukjendt i Lovgivningen er fælles Dispositionsret ikke. Den findes inden det personlige, solidariske Selskabsforhold, som jo er en ganske almindelig Foreteelse. Vistnok er den en specielle Ordning, hvor ingen af Selskabets Medlemmer kan gjøre noget uden den andens eller de andres udtrykkelige Samtykke, netop den allermindst praktiske og allermindst benyttede Form for disse Forhold; men findes kan den dog. Hvad der imidlertid gjør denne Ordning praktisk mulig, skjønt endnu altid ubekvem nok, er to Omstændigheder eller to Bestemmelser, den ene fastslaaet ved Praksis, den anden desuden ogsaa lovfæstet. Den første er den, at alle Parter tager samme aktive Del i Forretningen, at ikke den ene bliver mere „forretningsførende“ end den anden, saa at de altsaa alle har s a m m e Kjendskab til Forretningens Økonomi i smaat og stort. Den anden Sikkerhedsventil hedder Adgang til Opsigelse af Kompagniskabet. Men overføre disse Principer paa Ægteskabsordningen vil Dr. S. ikke. Han drager meget stærkt til Feltet mod, „at den gifte Kvinde skal drages bort fra sin Gjerning i Hjemmet, hvad der i alt Fald til en vis Grad maatte blive Tilfældet, naar hun skulde gjøre Tjeneste som aktiv Kompagnon“, og han møder denne Fordring med en Paastand om, at Bedømmelsen af et Foretagendes Sundhed eller Ikke-Sundhed er en overmaade simpel Ting, som kun tager „ringe Tid“. Men med Tilladelse — hvorfor gaar da saa mange Forretningsfolk fallit? Hvorfor begaas der i det hele saa mange Fejlgreb i Verden? Man kan da ikke tænke sig, at Folk med Vidende og Vilje indlader sig paa usunde Foretagender, som medfører deres Ruin. Antageligvis har de taget Fejl af Konjunkturerne. Det er vanskeligt at vide, hvad man skal sige til en slig Paastand som Dr. S's. Lad os tage et praktisk Exempel paa et af de Tilfælde, hvor Hustruen maa danne sig en selvstændig Mening om et Foretagendes Sundhed for at kunne give eller nægte sit Samtykke. Manden har en stor Forretning i Kjøbenhavn, af hvad Art kan være ligegyldigt, og nu gjælder det, hvorvidt det vil lønne sig at oprette en Filial i en af Provinsbyerne. Hvor stor Omsætning man har haft i vedkommende By, kan godtgjøres af Forretningens Bøger, hvor mange pCt. Fortjeneste man har haft deraf, kan beregnes, de forøgede Udgifter ved at oprette en Filial kan ogsaa beregnes — men hvad der ikke kan beregnes, og hvad der dog i Virkeligheden er det afgjørende, det er, hvor stor Udvidelse af Markedet man i denne By kan gjøre Regning paa derved, at Varen gennem Filialen bringes Indbyggerne lige ind i Hænderne. Dette kan kun bestemmes ved Skjøn, og tror nu nogen for Alvor, at det at danne sig et fornuftigt Skjøn over en slig Faktor kun er en ringe Ting? Det er et temmelig vanskeligt Spørgs-